

Aan
Provinciale Staten

Onderwerp
Zeef 1 programma Nieuwe Natuur in Flevoland

Provinciale Staten
16 april 2014

Agendapunt

Lelystad
11 maart 2014

Registratienummer
1593018

Inlichtingen
H. Koning

Afdeling/Bureau
CP

Portefeuillehouder
Appelman, J.N.J.

Routing

Commissie Ruimte en Leefomgeving:
2 april 2014

1. Beslispunten

1. Kennis te nemen van de 78 projectideeën Nieuwe Natuur die zijn ingediend;
2. Kennis te nemen van de ontvangen reflecties van externe deskundigen;
3. In te stemmen met de 78 beoordelingsrapporten die op basis van deze projectideeën en reflecties zijn opgesteld;
4. In te stemmen met de toedeling van elk van deze 78 projectideeën in één van de volgende vijf categorieën:
 - A. Het projectidee past binnen het programma Nieuwe Natuur en verdient het verder te worden uitgewerkt: de projectideeën NFL01, NFL03, NFL04, NFL09, NFL10, NFL13, NFL14, NFL15, NFL16, OFL01, OFL02, OFL04, OFL05, OFL11, OFL12, OFL13, OFL16, ZFL06, ZFL11, ZFL12, ZFL14, ZFL16, ZFL17, ZFL18, ZFL19, ZFL23 en ZFL24;
 - B. Het projectidee betreft een vorm van agrarisch natuurbeheer. Uit een verdere uitwerking moet duidelijk worden of (geheel of gedeeltelijk) sprake is van een bestemming als natuur (met agrarisch medegebruik) of dat de agrarische hoofdbestemming behouden blijft. De provincie moet bij zeef 2 een besluit nemen in welke mate financiering van dit soort projectideeën vanuit het programma Nieuwe Natuur mogelijk is, dan wel dat deze projectideeën op financiering langs andere weg (bv. GLB) zijn aangewezen: de projectideeën NFL05, NFL06, NFL07, NFL08, NFL12, OFL06, OFL07, OFL10, OFL15, OFL20, ZFL03, ZFL07, ZFL08, ZFL10, ZFL25, ZFL26 en LO07;
 - C. Het projectidee heeft geen betrekking op nieuwe natuur. Niettemin is het idee waardevolle 'bijvangst'. In het vervolg kan worden bezien of het idee langs andere weg dan het programma Nieuwe Natuur toch gerealiseerd kan worden: de projectideeën NFL11, OFL03, OFL09, OFL17, OFL18, OFL19, ZFL05, ZFL13, ZFL15, ZFL20, ZFL21, ZFL22, ZFL28 en LO12;
 - D. Het projectidee betreft geen locatiegebonden project, maar een locatie-ongebonden concept. Indieners kunnen onderzoeken of het concept als onderdeel van een onder categorie 1 of 2 genoemd projectidee gerealiseerd kan worden: de projectideeën NFL02, OFL08, ZFL02, ZFL27, LO01, LO02, LO03, LO04, LO05, LO10, LO11, LO13, LO14 en LO15;
 - E. Het projectidee past niet binnen het programma Nieuwe Natuur en/of in provinciaal of gemeentelijk beleid en gaat niet door naar de finale: de projectideeën OFL14, ZFL01, ZFL04, LO06, LO08 en LO09;
5. In te stemmen met de sluitingstermijn voor de indiening van de uitgewerkte projectideeën op 31 augustus 2014.

2. Inleiding

Op 16 oktober 2013 heeft u het Plan van Aanpak voor het programma Nieuwe Natuur in Flevoland vastgesteld. Daarmee is het programma opengesteld. Tot en met 10 januari 2014 kon een ieder projectideeën indienen. Op 10 januari 2014 bleek dat maar liefst 79 ideeën voor nieuwe natuur in Flevoland waren binnengekomen via de digitale postbus van de provincie Flevoland. In de vergadering van de commissie Ruimte & Samenleving op 5 februari is een pre-

sentatie op hoofdlijnen gegeven van de projectideeën die we hebben ontvangen. Deze 'prezi' is terug te vinden op www.flevoland.nl/nieuwenatuur.

3. Beoogd effect

Een helder besluit over welke van de 78 projectideeën nieuwe natuur doorgaan naar en de opdracht waarmee zij doorgaan naar zeef 2 ('de finale'), alsmede welke projectideeën niet doorgaan naar de finale en achterblijven in zeef 1.

4. Argumenten

1.1. De 79 ideeën zijn afkomstig van 49 verschillende indieners. De projectideeën hebben betrekking op Noordelijk Flevoland (16), Oostelijk Flevoland (20) en Zuidelijk Flevoland (28). Daarnaast is een aantal ideeën aangereikt die locatie-onafhankelijk zijn of op heel Flevoland betrekking hebben (15). Er zijn relatief kleine, enthousiasmerende ideeën, maar ook concrete plannen voor robuuste nieuwe natuur ingezonden.

1.2. Op de website www.flevoland.nl/nieuwenatuur is de afgelopen weken een interactieve kaart ontwikkeld, waar alle ideeën zijn samengevat, maar ook achterliggende informatie is geplaatst. Omdat de optelsom van alle documenten een enorm zwaar bestand oplevert, is deze interactieve bibliotheek voor u de eenvoudigste plek om alle informatie over de projectideeën te vinden.

1.3. Op 20 februari 2014 is een ideeënmarkt georganiseerd, waar de 49 indieners niet alleen in de gelegenheid werden gesteld om hun 79 projectideeën toe te lichten, maar ook met elkaar in contact te treden en waar nodig coalities te sluiten. Dit heeft er concreet toe geleid dat één projectidee is ingetrokken, omdat de indiener tot de conclusie kwam dat hij zijn ambities prima als onderdeel van het projectidee van de Agrarische Natuurvereniging Akkerwaard kan realiseren. We hebben dus momenteel 78 projectideeën over. De verwachting is dat de komende tijd meer combinaties zullen ontstaan.

2.1. In de afgelopen weken is voor alle 78 projectideeën een beoordelingsrapport gemaakt, waarbij aan alle relevante beleidsterreinen is getoetst. De projectideeën en de beoordelingsrapporten zijn voorgelegd aan een aantal externe deskundigen. Dit heeft een aantal reflecties op hoofdlijnen opgeleverd (zie bijlage 1). Daarnaast is gesproken met het Waterschap Zuiderzeeland en de zes Flevolandse gemeenten, om een beeld te krijgen of er ideeën zijn waaraan deze overheden geen (planologische) medewerking zullen verlenen. Ook zijn de beoordelingsrapporten aan Staatsbosbeheer en Het Flevo-landschap voorgelegd.

3.1 De beoordelingsrapporten zijn op basis van deze verkregen informatie aangepast en de verzameling beoordelingsrapporten treft u aan als bijlage 2.

4.1. Indien de verzameling van 78 beoordelingsrapporten naast elkaar wordt gelegd, dan blijkt dat er vijf categorieën van conclusies zijn ontstaan. Deze categorieën van conclusies houden nog geen oordeel over projectideeën in, maar beoordelen de mate van passendheid. Aan u wordt voorgesteld om in te stemmen met de indeling van de 78 projectideeën in één van deze vijf categorieën. Dit is 'zeef 1' zoals beschreven in het Plan van Aanpak. De vijf categorieën zijn:

A. Het projectidee is getoetst aan het Plan van aanpak Nieuwe natuur in Flevoland en past binnen dat programma Nieuwe Natuur en verdient het verder te worden uitgewerkt. Bij de verdere uitwerking moet expliciet worden ingegaan op de twaalf criteria uit de meetlat;

B. Het projectidee betreft een vorm van agrarisch natuurbeheer. Uit een verdere uitwerking moet duidelijk worden of (geheel of gedeeltelijk) sprake is van een bestemming als natuur (met agrarisch medegebruik) of dat de agrarische hoofdbestemming behouden blijft. In de meeste projectideeën in deze categorie is dat nog niet duidelijk beschreven. De provincie moet bij zeef 2 een besluit nemen of en in welke mate financiering van dit soort project-

ideeën vanuit het programma Nieuwe Natuur mogelijk is, dan wel dat deze projectideeën op financiering langs andere weg (bv. Gemeenschappelijk Landbouwbeleid - GLB) zijn aange-wezen. De projectideeën in deze categorie gaan dus net als categorie 1 door naar de vol-gende ronde, maar we markeren ze even als een bijzondere verzameling, waarover in zeef 2 een besluit moet worden genomen of en hoe de provincie Flevoland deze verzameling wil financieren;

C. Het projectidee betreft geen nieuwe natuur, maar bijvoorbeeld de aanleg van een fiets-pad of een kwaliteitsimpuls aan reeds bestaande natuur. Dit is een waardevolle ‘bijvangst’ van het programma Nieuwe Natuur, waarvan de komende tijd kan worden gezien of deze ideeën langs andere weg (bijvoorbeeld POP3) dan het programma Nieuwe Natuur toch gere-aliseerd kunnen worden. De projectideeën in deze categorie gaan dus net als categorie A en B door naar de volgende ronde, maar dan als een bijzondere verzameling buiten het pro-gramma Nieuwe Natuur;

D. Het projectidee betreft geen locatiegebonden project, maar een locatie-ongebonden concept (bv. een speelbos). Indiërs kunnen onderzoeken of het concept als onderdeel van een onder categorie A of B genoemd projectidee gerealiseerd kan worden. Ze zoeken een partner waar hun concept gerealiseerd kan worden;

E. Het projectidee past niet binnen het programma Nieuwe Natuur en/of in provinciaal of gemeentelijk beleid en gaat niet door naar de finale. Op de toedeling van de 78 project-ideeën naar de vijf categorieën zitten soms kleine nuanceringen, die worden toegelicht in de afzonderlijke beoordelingsrapporten.

4.2. Indien u instemt met de ‘zeef 1’, dan weet elke indiener van elk projectidee in welke cate-gorie het projectidee door u is geplaatst.

Categorie	Aantal projectideeën
A	27
B	17
C	14
D	14
E	6

Van een beperkt aantal ideeën, dat in categorie E wordt geplaatst, nemen we afscheid. De projectideeën die in categorie D worden geplaatst, zijn concepten die op zoek moeten naar een partner. Zoals ook in het Plan van Aanpak is aangegeven willen we met het programma ook bewerkstelligen dat dwarsverbanden kunnen worden gelegd met de aanpalende beleids-en financieringsinstrumenten. Zo zitten er in categorie C ideeën die als ‘bijvangst’ van het programma Nieuwe Natuur kunnen worden beschouwd. Hiervan gaan we onderzoeken langs welke weg ze gerealiseerd kunnen worden. Het is de bedoeling dat gelijktijdig met zeef 2 van het programma Nieuwe Natuur de voortgang in deze ‘bijvangst’ aan u wordt gemeld. Er zijn in totaal 17 projectideeën die op enigerlei wijze met agrarisch natuurbeheer te maken hebben, van weidevogelbeheer tot voedselbos. Dit zijn interessante projectideeën die het verdienen om verder uitgewerkt te worden. Op basis van die verdere uitwerking zal bij zeef 2 een voorstel aan u worden voorgelegd of en hoe deze projecten ondersteund kunnen wor-den: met financiering uit bijvoorbeeld GLB pijler 1, POP3, uit bestaande middelen agrarisch natuurbeheer of anderszins.

Dan resteren nog 27 projectideeën die in categorie A zijn geplaatst: de ideeën die passen in het programma Nieuwe Natuur en die verder uitgewerkt worden. Omdat er door verschil-lende indiërs min of meer vergelijkbare ideeën zijn ingediend, bijvoorbeeld voor de Eem-vallei, de oostrand van Dronten of de IJsselmeerdijken, is het waarschijnlijk dat er in de

aanloop naar zeef 2 een combinatie van een aantal ideeën zal plaatsvinden en dat het aantal uiteindelijk te verwachten projectideeën binnen categorie A zal dalen naar ca. 20. Niet in alle ideeën worden de gevraagde hectares gekwantificeerd. De ideeën in categorie A waarin wel concrete aantallen hectares worden genoemd, tellen al op tot ca. 1.450 hectare. Dat is ruim meer dan de ca. 900 hectares die in het programma Nieuwe Natuur beschikbaar zijn. Er zullen dus uiteindelijk in zeef 2 scherpe keuzes gemaakt moeten worden. Daarbij wordt overigens opgemerkt dat nog niet inzichtelijk is hoeveel hectares uit andere financieringsbronnen gefinancierd kunnen worden.

4.3. Anders dan in de nu voorliggende zeef 1, moet in zeef 2 een rangorde in de ingediende projectideeën worden aangebracht. Dit gebeurt aan de hand van de meetlat met twaalf criteria. Aan u zal eind 2014 een gemotiveerd voorstel voor een rangorde worden voorgelegd: stel dat er 20 projectideeën in categorie A worden ingediend, dan worden deze gerangschikt in een top 20. Zoals hiervoor reeds geschetst, is het aantal gevraagde hectares royaal groter dan het aantal beschikbare hectares. Bij zeef 2 zal aan u een voorstel worden gedaan hoe hiermee om te gaan. Hierbij staan verschillende mogelijkheden open, zoals:

- U begint met het honoreren van het project dat op nr. 1 staat en werkt vervolgens de top 20 af tot het aantal beschikbare hectares en de beschikbare financiële middelen op zijn;
- Eén of meerdere projecten worden slechts gedeeltelijk gehonoreerd of worden gefaseerd uitgevoerd.

5.1. In het Plan van Aanpak stond dat de uit te werken projectideeën uiterlijk op 1 juli 2014 ingediend moeten worden. De besluitvorming over zeef 1 is op 16 april 2014. De projectideeën die op 10 januari 2014 zijn ingediend, blijken in een zeer wisselend stadium van detailniveau te verkeren. In de meeste gevallen is nog een forse uitwerking noodzakelijk, met name in de sfeer van het ontwerp, de financiën en het creëren van draagvlak bij grondeigenaren en -gebruikers. Wij kunnen hierbij overigens ondersteuning bieden in de vorm van DLG-uren die wij beschikbaar kunnen stellen, op diverse vakdisciplines. De periode tussen 16 april en 1 juli lijkt wel erg krap bemeten, gelet op het werk dat nog verricht moet worden. Om besluitvorming door Provinciale Staten over zeef 2 op 17 december 2014 mogelijk te maken, met oordeelsvorming in de commissie Ruimte & Leefomgeving op 19 november, dan kan de termijn van indiening naar 31 augustus 2014 verschoven worden. Dit biedt bijvoorbeeld gemeenten de gelegenheid om de stukken in hun eerste collegevergaderingen na het zomerreces vast te stellen. In de aanloop naar uw besluitvorming zou - ten behoeve van uw beeldvorming - weer een ideeënmarkt georganiseerd kunnen worden. Zoals bij de vaststelling van het Plan van Aanpak is afgesproken, zal ter voorbereiding van uw besluitvorming ook een second opinion van een onafhankelijke instantie plaatsvinden.

5. Kanttekeningen

- In zeef 2 moet nog de afweging worden gemaakt hoeveel hectares gerealiseerd zullen worden en hoeveel geld beschikbaar is voor inrichting en beheer, eventueel voor agrarisch natuurbeheer en voor kwaliteitsimpuls in de nieuwe natuur. Hierbij is de provincie Flevoland niet helemaal vrij in haar keuzes. In de eerste plaats is de provincie Flevoland verplichtingen aangegaan om in totaal 365,5 hectare natuur te compenseren. Hiervoor heeft de provincie geld gekregen voor verwerving inrichting en beheer. Deze 365,5 hectare zal gerealiseerd moeten worden en ook planologisch als natuur bestemd moeten worden. Binnen de ingediende projectideeën blijkt overigens ruimschoots gelegenheid te zijn om deze aangegane compensatieverplichtingen te realiseren. Daarnaast geldt voor de EHS-compensatie dat deze als zodanig herbegrensd moet worden en dat de kiekendiefcompensatie locatiegebonden is. Bij zeef 2 zal aan u een concreet voorstel worden voorgelegd in welke projecten de compensatieverplichtingen gerealiseerd zullen worden.

- Het Rijk heeft (samen met anderen) geld gestoken in de reeds verworven ca. 800 hectare in het voormalig Oostvaarderswold en 116 ha ruilgronden daarbuiten, met het oogmerk dat voor dat geld nieuwe natuur gerealiseerd zou worden. Staatssecretaris Dijksma schreef over het programma Nieuwe Natuur in september 2013 aan de Tweede Kamer: “Hierbij zal een deel van de hectares die destijds zijn verworven voor het Oostvaarderswold worden ingericht als natuur; andere hectares worden naar een betere plaats geruild en daar ingericht als natuur en er worden gronden verkocht om met de opbrengst onder andere inrichting te betalen.” Het Rijk zal met interesse volgen of de verstrekte middelen voor deze doelen worden aangewend.
- De komende maanden worden de schadedossiers rond het voormalig Oostvaarderswold afgewikkeld. Als dit is afgewikkeld, weten we hoeveel geld resteert om projectideeën uit het programma Nieuwe Natuur te realiseren. Dit wordt in het voorstel voor zeef 2 inzichtelijk gemaakt. Hierbij wordt ook verduidelijkt in welke mate de provincie Flevoland keuzevrijheid heeft om bijvoorbeeld hectares te verkopen voor kwaliteitsimpulsen. Dit beeld kan nu nog niet gegeven worden, omdat het mede afhankelijk is van de verdere uitwerking van de projectideeën en de mate waarin daar door cofinanciering of werk-met-werk een multiplier op onze nieuwe natuur hectares ontstaat.
- Het programma Nieuwe Natuur zal naar verwachting op verschillende wijzen plaats gaan vinden. In een aantal gevallen kunnen reeds verworven percelen worden ingericht. Maar er zal ook ruiling van gronden (met inachtneming van marktwaarden) en verkoop van gronden (om middelen vrij te maken) aan de orde zijn. Ook zal voor uitvoering van projecten geld ter beschikking worden gesteld. Dit zal mogelijk als een subsidieverstreking gekwalificeerd moeten worden. En tenslotte zullen er ook indieners teleurgesteld worden met de mededeling dat hun project niet of slechts ten dele gehonoreerd wordt. Op basis van de inspraakverordening en de algemene subsidieverordening van de provincie, zal het besluit van Provinciale Staten op 17 december 2014 gekwalificeerd moeten worden als een voorgenomen besluit, waarop nog gedurende zes weken een zienswijze kan worden ingediend. In dit voorgenomen besluit zal helder moeten worden gemaakt op welke wijze Provinciale Staten tot hun keuze voor de rangorde zijn gekomen en welke methodiek gebruikt is voor de scores op meetlat. Tevens wordt besloten op welke wijze de geselecteerde projecten financieel worden gesteund.

6. Vervolgproces

Zie onder argument 5. De projectideeën die richting zeef 2 ('de finale') binnen het programma Nieuwe Natuur verder moeten worden uitgewerkt, zitten in categorie A en B. De projectideeën in categorie C betreffen de 'bijvangst' van het programma en worden buiten het programma verder uitgewerkt. De voortgang daarvan zal bij zeef 2 worden gemeld. De projectideeën in categorie D kunnen als onderdeel van de ideeën in de categorieën A en B verder worden uitgewerkt ('adoptie'). Het programma Nieuwe Natuur in Flevoland is een bottom-up programma en daarom is het primair aan indieners om hun ideeën verder uit te werken, coalities te sluiten en draagvlak te creëren. De provincie Flevoland heeft primair een rol als verbinder, maar kan daarnaast ook ondersteuning bieden bij de verdere uitwerking, onder meer door deskundigheid van de Dienst Landelijk Gebied ter beschikking te stellen.

7. Advies uit de Commissie

8. Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Flevoland,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 maart 2014, nummer 1593018.

